

המכתב מ-1970 של חיים אכפייס

התחלתי לעבוד עם חיים, בערך בשנת 1970-1971 כשהיה נער בבית ספר כשבועות היה בבית המלאכה מפחים, ליד הבית ששמש היום את "יד שנייה" – מה שהיה בעבר בית הס-בלוק.

(לא מבין איך עבד שם, זה היה מחניך רק להכנס לשם בגל השמן למכונות הברוגה וחיתון).

חיים קיבל אותו לעבודה, בערך בכיתה ז', בתחילת לימד אותו את הדברים הפshootים, שלא היה לחץ לעבודה, כמו הרכבות ופידוקים פשוטים ויסודיים ביותר, כמו כן לימד אותו הברוגות וחיתוך צינורות על מכונות הברוגה וגם על המברוגה הידנית. יותר מאוחר יצאתי אליו לעבודה בבתים פרטיים ובמקומות ציבור, לביצוע עבודות שונות. עם הזמן חיים לימד אותו כל מיני עבודות שבוצעו בתחילת בנוכחותו ונתנו לי הרבה מאוד בטחון ויוטר מאוד אותו שלח אותו סולו, לתיקונים והתקנות, ותמיד ידעתי שיש לי גב של חיים. הוא הקנה לי בטחון עצמי במידה מה, כי ידעתי תמיד שם יהיה צורך ואתקל בבעיות, הוא יבוא ויסיים את התיקון על הצד הטוב ביותר. יחד עם זאת, בגליל גילו המבוגר לטעמי, תמיד חששתי שיום אחד אמצא אותו עצמי לבד – לא ידו המכונות והחומרה ובשלב מסוימים החלטתי לפרק מעבודה זאת כי לא הרגשתי בטחון לעבוד באופן עצמאי.

בשהלכנו לעבוד במקומות שונים וגם בהפסקות שמעתי ממנו כל מיני סיפורים שונים, על ההיסטוריה שלו – הן בחיל והן כיצד התחיל את עבודתו באינסטלציה סנטירית. חיים לחם בשורות הצבא הפולני במהלך מלחמת העולם השנייה. הוא נפל בשבי הגרמנים ומאוחר יותר הצליח לברוח מן השבי. במחנה השבויים למד את מקצוע האינסטלציה. אחרי המלחמה עבר עוד שנים של תלאות ולבסוף הגיע למעיין צבי וכאן ביקש לעבוד באינסטלציה. בתחילת עבד בהשקייה בשדות ויוטר מאוחר הגיע לעבוד באינסטלציה סנטירית אותה ביצע בדיקנות, ובפדיוניות בתנאי עבודה לא פשוטים ולא קלים. רוב שנותיו ביצע פרויקטים עם צינורות ברזל ולא עם צינורות פלסטיים גמישים ונוחים כמו היום. הן בתוך בתים, בתוך קירות ועל קירות. והן בחוץ במקומות תלויים ובאדמות טרשים, נאלץ לא פעם לבצע אלתרורים במקום להיעזר באנשי בניין ובצדוף כבד כדי להכשיר את השטח לעבודה נוחה וקלה.

כשחיהם בא לתיקונים בבתים פרטיים הוא נאלץ להתמודד לא פעם עם תכתיבים שנקבעו בעת בניית הבית ותשתיית האינסטלציה. כמו לדוגמה: ברוב הבתים הדודים הותקנו בתוך בוידניים צרים וקטנים, כדי לתקן או להחליף דוד, הוא נאלץ לזחול או לבצע

את רוב העבודה במצב שכיבה או כפוף, דבר שקשה גם לצעירים ממוני. אם היה צורך בהורדת הדוד לתקן יסודי וחתלפתו, זה הצריך עבודה רבה וגiros עזירה של 2 אנשים חזקים להורדת והעלאה של הדוד.
חיים שיפץ חלק מהדוזדים שפרק והחזירם לעובודה במידת האפשר כדי לחסוך קנייה של דוזדים חדשים שכבר אז היו מאוד יקרים!

חיים ביצע יחד איתי את החלפת דודי הנפט בbatis האבן כשהיה כבר מאוד מבוגר. נדמה לי שכבר היה מעיל גיל 65, העבודה חייבה מאמץ פיזי רב שככל פירוק הדוד והארובה מעלה הגג והרכבה של דוד חשמלי חדש.

כל פעם מחדש התפעלי מכך שהחברים סוחב את כל הצד לביצוע תיקונים על עגלת פשוטה שימושים בה לנשיאות כביסה, ושאלתי אותו למה אינו מבקש כל מימון לנשיאות הצד, והוא ענה לי: את הכלים המומנו יתקלקל תוך כדי עבודה עצורך לטפל גם בו, וזה יגוזל זמן מיותר. כך שתמיד העדיף לקחת דודים על העגלה הקטנה הזאת על פניהם להזכיר או לאיש הנוי שהם בעלי טרקטורים שבצ'יק צ'יק מגיעים למקום אך לא תמיד היו יכולים להתפנות בזמן אמת כדי לעזור לו בנשיאות הצד הכבב.

בתקופה שחיים וחנה גרו בבית שלהם - בשיכון הקודם של הצעירים, נכנסתי לביתם מיד פעם, לפעמים הבאותו משא מא של הינה עבורים, הם שמחו שבאתם והבאתי להם משהו - הרוגשתי חיממתי ליבם.

הערכתני אותו מאוד על מסירותו ונאמנותו לחנה במשך שנים רבות!

מסיבה כל שהוא נתקף הקשר, בשנים האחרונות חשבתי שאיןי בסדר, שאני לא שומר קשר עם חיים, בשל מה שעשה למעןי, התייסרתי, למראות שידעת את מצבו של חיים.

אליה הם זכרונותיי מעבודתי המשותפת עם חיים מרגוליס ז"ל

עליכם גבאים של נאכד - פיז יעקב גאה מה ערך!
פיז יעקב יעקב פיזים!
וילם ג'ר'-יסק